

1 Korintiërs 6:1-11

In de Oudtestamentische tijd zou je kunnen zeggen dat 'kerk en staat' samenvielen. Het volk Israël was Gods volk, en de wetten voor de samenleving van Israël waren ook Gods wetten. Iedere Israëliet had daar mee te maken.

Maar na Pinksteren, toen de christelijke gemeente ontstond, zijn er steeds meer mensen uit andere volken gaan horen bij de God van Israël. Maar de gemeente is geen staatkundige grootheid. Christenen leven sindsdien in twee verschillende werelden. Wij zijn Nederlanders. Burgers van het Koninkrijk der Nederlanden. Maar we zijn ook hemelburgers. Mensen die horen bij een ander Koninkrijk. En die twee werelden kunnen zomaar met elkaar botsen. En dat was in Korinthe, de gemeente waar Paulus deze brief aan schreef, ook zo.

Hoe die twee werelden in die tijd zouden kunnen botsen zie je aan de manier waarop er met slaven werd omgegaan in de maatschappij en hoe het toeging in de christelijke gemeente. Een Romeins staatsburger mocht slaven houden. Maar in de samenleving was een slaaf niet in tel. Een slaaf had geen rechten. Hij was simpelweg het eigendom van zijn meester. Het was ondenkbaar dat een slaaf van dezelfde tafel zou eten als zijn heer. Maar in de christelijke gemeente was dat totaal anders. In de gemeente is iedereen gelijk. Gezagsverhoudingen die in de maatschappij van kracht zijn, zijn dat in de gemeente niet. In principe zou het mogelijk zijn dat de slaaf gekozen werd als oudste in de gemeente en namens de gemeente bij zijn meester op huisbezoek zou komen. Hoe dan ook, in de gemeente zijn slaaf en heer broeders van elkaar en ze eten van dezelfde tafel. Vaak werd een avondmaalsviering vooraf gegaan door een maaltijd en dan mag er geen onderscheid zijn. Je vierde samen avondmaal en als er één plek is waar iedereen gelijk is, dan het avondmaal wel. Binnen de gemeente is de slaaf dus gelijkwaardig aan een vrije, buiten de gemeente was de slaaf een rechteloos figuur.

Die twee werelden zie je ook naar voren komen als het gaat om het oplossen van de onderlinge geschillen. Voordat de Korintiërs tot geloof kwamen was daar maar één oplossing voor: je stapte naar de rechter. Als je met je buurman een conflict had, omdat hij een stukje van je volkstuin bij het zijne had getrokken, of omdat hij weigerde de schade die door zijn kinderen was aangericht, te betalen, dan bracht je die zaak bij de rechter. Zo gaat dat in het maatschappelijk verkeer. En gelukkig maar dat er rechters zijn. Als zij hun werk goed doen, betekent dat een stukje bescherming van de burgers en handhaving van het recht. Het houdt de verloedering van een maatschappij tegen. Een goede zaak.

Maar, zegt Paulus, als christenen onderlinge geschillen hebben, dan moeten zij die op een andere manier oplossen. Wie naar de rechter stapt is het te doen om z'n recht te halen. Je wordt dan niet gedreven door liefde voor je tegenpartij. Je bent er op uit de tegenpartij klein te krijgen. Als twee partijen tegen elkaar gaan procederen, is het niet de bedoeling om elkaar te bereiken, maar om elkaar te bestrijden. Dan probeer je het onderste uit de kan te halen ten koste van de ander. Je werkt niet aan verbetering van de onderlinge verhoudingen maar om zoveel mogelijk in de wacht te slepen. Een rechter kan in dergelijke situaties niets anders dan uitspreken wie er juridisch in z'n recht staat. Welk effect die uitspraak verder ook heeft op de onderlinge verhoudingen. Ook al weet de rechter dat door zijn uitspraak de verhoudingen voor altijd verwoest zullen zijn, hij moet die uitspraak doen ongeacht de effecten. Daar ligt de beperking van het rechtsapparaat. Het is goed dat er rechters zijn, maar het is een gebrekkig apparaat. Het kan niet een samenleving genezen en verhoudingen gezond maken.

Nu kwam het in de gemeente wel voor dat gemeenteleden onderlinge geschillen hadden. Naar alle waarschijnlijkheid gaat het om geldkwesties. Ook onder christenen kunnen dergelijke conflicten ontstaan. Ook zij delen in de gebrokenheid van de wereld. Maar waar het dan op aan komt, is de manier waarop je met zulke kwesties omspringt en ze hanteert. In Korinthe sleepten ze elkaar meteen voor de rechter. En die rechtszaken vonden op de marktpleinen in het openbaar plaats. Iedereen kreeg te zien hoe gelovigen van hetzelfde huis met elkaar omgingen.

Paulus typeert die rechters hier als onrechtvaardigen. Daarmee bedoelt hij niet dat deze rechters op een onrechtvaardige manier rechtspraken, maar dat zij ongelovigen zijn en dus niet gerechtvaardigd door God.

Hoe kun je nu, vraagt Paulus zich af, wanneer je als christenen een geschil hebt over geld, naar zo'n rechter toe stappen? Zo'n man kan alleen volgens de burgerlijke wet bepalen en uitspreken wie in zijn recht staat. Maar hij heeft toch geen idee hoe je als christen met je geld en met elkaar moet omgaan. Daar weet die rechter niets van!

Bij de uitspraak van zo'n rechter blijf je altijd beneden de maat van een christelijke levenshouding. En daarom is het veel beter om in je onderlinge geschillen een wijs man in de gemeente te zoeken. En natuurlijk, zo'n broeder zal niet op de hoogte zijn van de juridische kneepjes van het vak, maar hij kent wel Gods maatstaven.

Paulus vraagt zich af of de gemeente zich wel realiseert dat wij straks, als Christus komt, de wereld zullen oordelen. Hoe kun je dat je recht zoeken in de wereld? Dit gegeven, dat wij zullen oordelen is helemaal verdrongen door het idee dat wij geoordeeld zullen worden.

Vandaar ook dat veel gelovigen de oordeelsdag met angst en beven tegemoet zien. Bij Paulus proef ik dat totaal niet. Wij zullen zelfs over de engelen oordelen, gaat hij verder. Dat kan alleen omdat wij Gods maatstaven kennen. En als de zaken er zo voor staan dan is het toch bizar dat we voor kleine dingetjes als geldkwesties elkaar voor de rechter slepen. Een ongelovige, die ze in andere kwesties helemaal niet hoog zullen hebben, moet nu in eens uitspraak over een geldkwestie. Ongeacht de grootte van het bedrag behoren geldzaken voor gelovigen een futiliteit te zijn. Ook al win je misschien het proces, er zijn op deze manier toch alleen maar verliezers. Want je hebt je laten leiden door eigenbelang en niet door de liefde.

Paulus stelt dat iemand beter onrecht kan lijden dan recht te halen bij een ongelovige. Dat schaadt de naam van Christus en de naam van de gemeente. Het is een anti-getuigenis. Mensen die dat doen worden door Paulus in één adem genoemd met de zondaars. En dan noemt hij een aantal ernstige zonden op waarvan de Korintiërs zich juist bekeerd hadden. Paulus is stellig: wie schoongewassen is van zijn zonden kan nu toch niet meer anders dan de gezindheid van Christus vertonen? Je wilt je hemelse erfenis toch niet verspelen omwille van een geldkwestie?

Ernstige woorden van Paulus. Het steekt nauw. Wij kunnen door onderlinge conflicten een anti-getuigenis afgeven naar de wereld. We kunnen zelfs een belemmering vormen voor de buitenstaanders om te gaan geloven. En dat mag onder geen beding. Want dan staat ons gedrag Gods reddingsoperatie in de weg. En vanwege dat grote doel, Gods eer en het getuigenis van Christus, is het beter onrecht te lijden dan en public voor je eigen gelijk te gaan.

AMEN